

Rapport

Datum: 25 mei 1998

Rapportnummer: 1998/185

Klacht

Op 28 februari 1997 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van X BV te Almelo met een klacht over een gedraging van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en een gedraging van het bestuur van het Productschap voor Vee en Vlees te Rijswijk. Naar deze gedragingen, waarbij de gedraging van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij wordt aangemerkt als een gedraging van de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en de gedraging van het Productschap voor Vee en Vlees als een gedraging van het bestuur van het Productschap voor Vee en Vlees, werd een onderzoek ingesteld. Op grond van de namens verzoekster verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd:

Verzoekster klaagt er over dat het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij tot het moment van indienen van het verzoekschrift bij de Nationale ombudsman niet, althans niet voor haar kenbaar, uitvoering heeft gegeven aan de tijdens het overleg van 25 oktober 1995 gemaakte afspraak. Dit overleg werd gehouden op initiatief van het Productschap voor Vee en Vlees naar aanleiding van verzoeksters verzoek om toestemming om onder controle te mogen produceren. De afspraak hield in dat het Ministerie actie zou ondernemen ten einde antwoord te krijgen op de tijdens het overleg naar voren gekomen prealabele vragen, zoals die zijn verwoord in het verslag van de bespreking van de Belastingdienst/ Directie Douane Rotterdam. Verzoekster klaagt er voorts over dat het Productschap voor Vee en Vlees tot het moment van indienen van het verzoekschrift bij de Nationale ombudsman geen uitvoering heeft gegeven aan de op 25 oktober 1995 gemaakte afspraken. Met name klaagt verzoekster er over dat zij na het overleg op 25 oktober 1995 van het Productschap niets meer heeft vernomen, behoudens een afwijzing van haar verzoek om ondercontrolestelling, dit ondanks het feit dat blijkens het door de Belastingdienst/Directie Douane Rotterdam van het overleg gemaakte verslag was afgesproken dat het Productschap de communicatie zou verzorgen en ondanks het feit dat tijdens het overleg een aantal prealabele vragen naar voren was gekomen.

Achtergrond

Zie BIJLAGE.

Onderzoek

In het kader van het onderzoek werden de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en het bestuur van het Productschap voor Vee en Vlees verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Vervolgens werd verzoekster in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd de Minister een aantal specifieke vragen gesteld. Ook de Belastingdienst/Directie Douane Rotterdam werd geraadpleegd. Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Het bestuur van

het Productschap en de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij berichtten dat het verslag hen geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen. De reactie van verzoekster gaf aanleiding het verslag op een enkel punt aan te vullen. **BEVINDINGEN** De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

1.1. Gedagtekend 3 januari 1995 diende verzoekster bij het Productschap voor Vee en Vlees (hierna: het Productschap) een aanvraag in voor toestemming tot het onder controle stellen van basisproducten, als bedoeld in artikel 87 van de In- en uitvoerbeschikking landbouwgoederen 1981 (zie met betrekking tot de problematiek van de ondercontrolestelling ook **ACHTERGROND**, onder 2.).

1.2. Op 25 oktober 1995 vond een bespreking plaats tussen vertegenwoordigers van het Productschap (PVE), het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV), de Algemene Inspectie Dienst en de Belastingdienst/Directie Douane (hierna: de Directie). In totaal namen tien personen aan het overleg deel. Drie daarvan waren afkomstig van het Ministerie van LNV en twee van de onder de Minister van LNV resorterende Algemene Inspectie Dienst. Door de deelnemers van de Directie werd de inhoud van de bespreking als volgt vastgelegd:

"...Op 25-10-95 is met alle betrokken beleids- en controle-organen gesproken over de mogelijkheid de regeling prefinanciering met ondercontrolestelling van de grondstoffen toe te passen in de sector varkensvlees. Aanleiding is de productie door (verzoekster; N.o.) van uit ham gefabriceerde vleesmassa die in blikjes van 50/100 gr. wordt geëxporteerd naar derde-landen. Omdat in het eindproduct niet meer valt te analyseren dat er ooit ham in is verwerkt, moet het produkt worden ingedeeld in een GN (Gecombineerde Nomenclatuur; N.o.)/restitutie-restcode die per kg. produkt slechts de helft aan restitutie oplevert t.o.v. de restitutie per kg. ham.

(Verzoekster; N.o.) en PVE zoeken een mogelijkheid om de restitutie te baseren op basis van door douane c.q. de AID gecontroleerde receptuur. De (voorschriften; N.o.) betreffende industriële landbouwgoederen zijn niet toepasbaar, men zoekt zijn heil in de regeling prefinanciering. In Denemarken loopt een soortgelijke regeling, waarvan overigens tijdens de bespreking niet de wettelijke basis bekend was. Het verzoek loopt al enige jaren. In 1994/95 heeft Enschede (de Belastingdienst/Douane district Enschede, de eenheid van de Belastingdienst waar verzoekster aangifte ten uitvoer doet; N.o.) met de AID uitgezocht dat, als een dergelijke regeling wordt overwogen, (verzoekster; N.o.) voor dit doel voldoende controleerbaar zou zijn. Op de bespreking 25-10-95 hebben wij een aantal principiële vragen opgeworpen die naar onze mening eerst moeten zijn beantwoord voordat we ons verdiepen in de opzet van een regeling. - De regeling prefinanciering heeft ten doel een antwoord te zijn op de regeling actieve veredeling. Wordt door het nu liggende voorstel de regeling prefinanciering voor (...) nog op aanvaardbare wijze ingezet? - Op hele hammen is restitutie te verkrijgen, op stukjes ham niet. Is het volgens LNV mogelijk uit niet-restituabele grondstoffen een wel-restituabel eindproduct te maken? Ook indien dit inhoudt dat de restitutie het dubbele is van wat nu haalbaar is? - Het conflict blijft

dat de douane het eindprodukt moet indelen als half-restituabel produkt. Heeft LNV voldoende mogelijkheden om dan toch een grondstof (en welke) als restitutiebasis te behouden? Onder welke voorwaarden? De voorzitter (PVE) concludeerde dat nu blijkt dat de tijd nog niet rijp is voor verdere regeling. Eerst beziet LNV wat Brussel mogelijk acht en PVE poogt alle finesses van de Deense regeling in handen te krijgen. De stemming is dat de Deense regeling wordt gebruikt als breekijzer voor een NI.regeling zonder de Deense regeling te laten elimineren. In de loop van nov./dec.'95 worden de akties ingezet. Communicatie met de aanvragers ((verzoekster; N.o.) en ?) doet het PVE. Enschede gaat door met het aanvaarden van aangiften ten uitvoer onder de bezwaarclausule. Omdat de voorraad zeer groot begint te worden is onzerzijds aangedrongen op een snelle besluitvorming..."

1.3. Op 5 maart 1996 wees het Productschap verzoeksters verzoek van 3 januari 1995 tot ondercontrolestelling af. De motivering hield onder meer het volgende in:

"Dezerzijds is getracht in overleg met de ministeries van Financiën en Landbouw, Natuurbeheer en Visserij om in de controlesfeer

dusdanige maatregelen te treffen dat voldaan kan worden aan de aanvullende aantekening van de GN. Dit overleg heeft niet tot het gewenste resultaat geleid. Dientengevolge kan het productschap niet overgaan tot het verlenen van de door u gevraagde toestemming."

1.4. Op 1 mei 1996 tekende verzoekster bij het Productschap bezwaar aan tegen de afwijzing van 5 maart 1996 van haar verzoek om toestemming tot ondercontrolestelling.

1.5. Op 20 december 1996 deed het Productschap uitspraak op verzoeksters bezwaar tegen de afwijzing van 5 maart 1996 van haar verzoek om toestemming tot ondercontrolestelling. De uitspraak hield onder meer het volgende in:

"In het kader van de regeling prefinanciering is het mogelijk om grondstoffen, i.c. ham- en schouder vlees, onder controle te stellen en hiervan ham- en schouderconserven te produceren. Uw argument dat het al of niet verlenen van de toestemming om onder controle te kunnen produceren is gericht op de prefinanciering van de uitvoerrestituties en niet direct op de indeling in het geharmoniseerd systeem voor de indeling van goederen, is naar de mening van het Productschap voor Vee en Vlees, juist. Uw constatering dat voor de tariefindeling van ham- en schouderconserven in blikken van minder dan 500 gram vlees, onder de tariefpost 1602.41 resp. 1602.42 van het Geharmoniseerd Systeem voor de indeling van goederen, het voldoende is dat de productie uit de in de aanvraag vermelde basisproducten onder controlestelling heeft plaatsgehad, deelt het Productschap voor Vee en Vlees evenwel niet. Bij productie onder controlestelling zal immers twijfel kunnen blijven bestaan bij de tariefindeling. Bij de fysieke controle van een partij ten behoeve van de tariefindeling kan rekening gehouden worden met de productie onder controlestelling. Omgekeerd is het niet zo dat productie onder controlestelling de fysieke controle uitsluit. (...) Het Productschap verklaart zich in principe en onder nader te stellen voorwaarden bereid aan (verzoekster; N.o.) toestemming te verlenen om onder controle ham- en schouderconserven te produceren. Over de voorwaarden waaronder die productie dan zal moeten plaatshebben acht zij vooraf overleg tussen betrokken partijen, waaronder

douane en AID, gewenst."

2. Standpunt van verzoekster

Voor het standpunt van verzoekster wordt verwezen naar de klachtomschrijving onder **KLACHT** en naar haar brief, hierna opgenomen

onder 4. In haar verzoekschrift merkte verzoekster nog het volgende op:

"...De klacht betreft de gang van zaken rond de toekenning van de aanvraag om pre-financiering met onder-controlestelling. Deze aanvraag is in januari 1995 ingediend bij het bevoegde orgaan, de Productschappen Vee, Vlees en Eieren (hierna het Productschap). Als gezegd diende dit Productschap na te gaan of voldaan werd aan de administratieve voorwaarden die daaraan zijn verbonden. Op grond daarvan heeft het Productschap de douane om advies gevraagd. Deze heeft daarop, zoals hiervoor beschreven, wat omslachtig gereageerd zodat het Productschap concludeerde dat de douane negatief adviseerde. De Directie douane stelt daarentegen dat er naar zijn mening gelet op de controleerbaarheid geen enkel bezwaar was tegen een onder controlestelling. Wel zouden enkele prealabele vragen moeten worden beantwoord die wellicht van belang zouden kunnen zijn voor de toekenning van de landbouwrestitutie. Afgesproken werd dat het ministerie LNV zich nader zou oriënteren en dat het Productschap hierover verder contact zou opnemen met ons bedrijf. Geen van beide is naar onze waarneming gebeurd. Het Ministerie LNV heeft nooit iets van zich laten horen, noch jegens de douane, noch jegens ons bedrijf. Dit zelfde geldt voor het Productschap. De laatste bleek (overigens na telefonisch aandringen) uitsluitend bereid om een negatieve uitspraak te doen met als motivering dat de douane niet wilde. Overigens werd deze uitspraak gedaan op 5 maart 1996, lang na de in de Algemene wet bestuursrecht voorgeschreven termijn. Tegen de afwijzing is bezwaar gemaakt, daarop is op 20 december 1996 in positieve zin door het Productschap beslist. Onze klacht is dat het Ministerie LNV geen gevolg heeft gegeven aan hetgeen besproken is op 25 oktober 1995 en dat hetzelfde geldt voor het Productschap. (...) Kortom, Landbouw heeft ons volkomen in de kou laten staan en is nimmer ingegaan op de suggestie van de Directie douane dat wellicht de landbouwrestitutie zou kunnen worden toegekend zonder dat de douane voorbij hoefde te gaan aan de indelingseisen van de zogenaamde aanvullende aantekening..."

3.1. Standpunt van de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

In reactie op de klacht liet de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij het volgende weten:

"...De klacht heeft betrekking op de uitvoering van communautaire regelgeving. Ingevolge de Overdrachtsbeschikking bevoegdheden

Landbouwwet 1966 Algemeen is de uitvoering van de betreffende regelgeving overgedragen aan het Productschap voor Vee en Vlees. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze regelgeving ligt dan ook bij evengenoemd productschap. Met het productschap wordt door mijn ministerie wel regulier overleg gevoerd inzake de uitvoering van de communautaire regelgeving. In het kader van dat reguliere medebewindsoverleg

tussen het productschap en mijn ministerie vond het door klager genoemde overleg van 25 oktober 1995 plaats. Dit was een intern overleg, waarbij de volgende beleids- en controleorganisaties waren betrokken: DGM van het Ministerie van Financiën, het Productschap voor Vee en Vlees (afgekort als PVE) en de Algemene Inspectiedienst, alsmede de directies Internationale en Juridische Zaken van mijn ministerie. Het onderwerp van het overleg was de mogelijkheid van de toepassing in Nederland van een regeling voor het onder controle stellen in het kader van de prefinanciering ten behoeve van ham- en schouderconserven van minder dan 500 gram (de z.g. "kleine blikjes ham"). Een dergelijke regeling, waarbij de fysieke controle reeds tijdens het productieproces plaatsvindt in plaats van op het moment van de aangifte ten uitvoer, zou mogelijk een oplossing kunnen bieden voor de problemen, die zich voordoen bij de fysieke controle door de douane. Die problemen houden verband met de indeling in de Gecombineerde Nomenclatuur van ham- en schouderconserven. Ter toelichting hiervan deel ik mee dat ten aanzien van ham- en schouderconserven geldt dat deze vleesconserven stukken vlees moeten bevatten, waarvan het op grond van de afmetingen en de aard van het samenhangende spierweefsel duidelijk is dat deze stukken vlees, naar gelang het geval, afkomstig zijn van de ham, de karbonadestreng, de halscarbonade of de schouder van varkens. Ingevolge de betrokken exportrestitutieverordening is de dag van de uitvoer bepalend voor de vaststelling van de hoeveelheid, de aard en de kenmerken van het uitgevoerde product. Derhalve neemt de douane bij de beoordeling van de aangifte ten uitvoer van de export van ham- en schouderconserven monsters. Het douanelaboratorium kan bij analyse van de vleesconserven die kleiner zijn dan 500 gram op grond van de afmetingen en de aard van het samenhangende weefsel niet meer vaststellen of het product afkomstig is van de ham dan wel van de schouder. Dit heeft tot gevolg dat deze conserven niet worden ingedeeld als ham- respectievelijk schouderconserven, maar dat deze worden ingedeeld als overige bereiding. Voor als zodanig ingedeelde conserven is een aanmerkelijk lagere restitutiecode vastgesteld. Tijdens het overleg van 25 oktober 1995 bleek dat er geen werkbare basis bestond om een dergelijke andere regeling uit te werken voor de sector vlees. Zulks aangezien geen waterdichte controle mogelijk zou zijn. Bovendien zou een dergelijke regeling niet verenigbaar zijn met de bestaande communautaire regelgeving, aangezien deze bepaalt dat op de dag van de uitvoer een fysieke controle moet kunnen plaatsvinden. Geconcludeerd werd dat het communautair voorgeschreven systeem van fysieke controle bij export niet kon worden vervangen door een fysieke controle tijdens het productieproces in combinatie met een administratieve controle bij de aangifte ten uitvoer. Weliswaar bestond er in Denemarken een dergelijke regeling. Deze was reeds in juni 1995 aan mijn ministerie voorgelegd. Bij toetsing aan de communautaire regelgeving werd geconcludeerd dat deze regeling in strijd was met de communautaire regelgeving. Derhalve bood deze regeling geen oplossing voor de problemen. De conclusie van het overleg was derhalve bij de deelnemers aan dat overleg, werkzaam bij mijn ministerie, dat op basis van de bestaande regelgeving de invoering van een regeling voor onder controle stellen van vlees niet haalbaar was. Het nemen van

verdere actie, dan wel het uitvoeren van concrete actiepunten was niet aan de orde. Deze deelnemers hebben het overleg dan ook verlaten zonder de indruk te hebben dat van hen of van mijn ministerie actie werd verwacht. In de klacht wordt gerefereerd aan het verslag van de bespreking van 25 oktober 1995, opgesteld door (...) de Directie Douane van het ministerie van Financiën. Allereerst merk ik op dat sprake is van een intern overleg. Een derde, niet aanwezig bij dat overleg, kan hieraan geen rechten ontleen. Van de zijde van mijn ministerie zijn ook geen toezeggingen aan klager gedaan of verwachtingen gewekt op basis van dit overleg. In de tweede plaats merk ik op dat het verslag (...) bij mijn ministerie niet bekend was voordat U de klacht toezond. Het - overigens ongedateerde - verslag bevat blijkens mijn informatie een aantal onjuistheden. De door de Directie Douane opgeworpen principiële vragen zijn in die bespreking, noch nadien als zodanig aan mijn ministerie voorgelegd. Voorts meldt dit verslag dat PVE poogt alle finesses van de Deense regeling in handen te krijgen. Zoals ik reeds heb vermeld was de Deense regeling ten tijde van het overleg reeds onderzocht door mijn ministerie..."

3.2. Reactie van het bestuur van het Productschap voor Vee en Vlees

In reactie op de klacht liet het bestuur van het Productschap het volgende weten:

"...Allereerst moet worden vermeld dat dit (overleg van 25oktober 1995; N.o.) een ambtelijk overleg betreft, waarbij

(verzoekster; N.o.) niet aanwezig was. Van toezeggingen aan (verzoekster; N.o.) kan dan ook geen sprake zijn. Het Productschap bestrijdt derhalve dat (verzoekster; N.o.) aan een dergelijk overleg rechten kan ontleen. De stelling van (verzoekster; N.o.), dat het Productschap na 25oktober 1995 niets meer van zich heeft laten horen, is overigens niet in overeenstemming met de werkelijkheid. Er heeft na genoemde datum met enige regelmaat overleg plaats gehad tussen (verzoekster; N.o.) en de adjunct-algemeen secretaris van het Productschap. In dat overleg, dat overigens werd georganiseerd met het oog op het oplossen van andere problemen tussen het Productschap en (verzoekster; N.o.), is ook telkens de problematiek met betrekking tot de Deli-hammen en de in verband daarmee verlangde mogelijkheid tot ondercontrolestelling aan de orde geweest. Daarbij werd (verzoekster; N.o.) uitvoerig geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de ondercontrolestelling en werden de terzake te ondernemen stappen door het Productschap en/of (verzoekster; N.o.) doorgesproken. Daarnaast is er over deze kwestie regelmatig telefonisch contact geweest met het adjuncthoofd van de afdeling Europese Unie-Regelingen van het Productschap. Deze gesprekken hebben ertoe geleid dat naar verwachting binnen afzienbare tijd een nadere regeling door het Productschap zal worden getroffen voor een controleregime voor wat betreft de hamconserven. Inwerkingstelling is afhankelijk van toestemming van de Ministeries van Landbouw en Financiën. (Verzoekster; N.o.) is van deze stand van zaken op de hoogte..." Op 30 juni 1997 liet het bestuur van het Productschap nog het volgende weten:

"...Bekend is dat (verzoekster; N.o.), mede via hun adviseur, een zeer intensief contact heeft gehad met de Douane over de indeling van het betrokken product. Zelf hebben wij meerder malen contacten met de Douane en LNV gehad om probleemoplossing te

vergemakkelijken..." Bijgevoegd was een overzicht waarin het bestuur van het Productschap aangaf dat op de volgende data contact was geweest met verzoekster of haar adviseur: 18 januari, 8, 15 en 28 februari, 11 maart, 1 april, 23 mei, 26 juni, 8 november 1996 en 10 april 1997. Als gespreksonderwerp vermeldde het overzicht bij elke datum (onder meer) "Hamconserven".

4. Reactie van verzoekster

4.1. Naar aanleiding van de reactie van de Minister van Landbouw,

Natuurbeheer en Visserij op de klacht schreef verzoekster het volgende:

"...Uit de bewoording van het besprekingsverslag van het overleg van 25 oktober 1995 kan naar mijn mening zonder meer afgeleid worden dat LNV in elk geval een aantal van de opgeworpen principiële vragen diende te beantwoorden. Verder zou LNV bezien wat "Brussel" mogelijk achtte, zonder daarbij overigens de door ons bedrijf als vertrouwelijk verstrekte gegevens over de Deense en Belgische regelingen expliciet kenbaar te maken. Dit blijkt ook uit de brief van de Directie douane aan u (...) waarin wordt gesteld dat de vraag of een andere wijze van fysieke controle onder de restitutieregels mogelijk was, aan LNV ter beantwoording was. Ook de douane ging er dus van uit dat door LNV actie zou worden ondernomen naar aanleiding van de bespreking op 25 oktober 1995..."

4.2. Naar aanleiding van de reactie van het bestuur van het Productschap op de klacht liet verzoekster het volgende weten:

"...Het overzicht dat door het PVVE wordt meegestuurd is een overzicht van gesprekken welke hoofdzakelijk zijn gevoerd met betrekking tot navorderingen van landbouwrestituties. Blijkens de besprekingsverslagen is volgens ons dossier in een aantal van deze gesprekken inderdaad ook zijdelings de problematiek rond de ondercontrolestelling van de hamconserven aan de orde geweest. Er is geen sprake geweest van het actief op de hoogte houden van het PVVE naar (verzoekster; N.o.) toe. Deze acties zijn alle ons eigen initiatief geweest en heeft geen andere consequentie gehad als dat het PVVE de acties van ons bedrijf steunt en met aandacht de inmiddels ingezette actie via de lokale douane volgt..."

5. Nadere reactie van het bestuur van het Productschap

Naar aanleiding van de reactie van verzoekster liet het bestuur van het Productschap het volgende weten:

"...(Het overzicht; N.o.) geeft de data waarop de bijeenkomsten hebben plaats gevonden met het productschap en (verzoekster; N.o.), waarbij de problematiek van de ondercontrolestelling aan de orde is gekomen. Daarbij werd expliciet ingegaan op de stand van zaken daaromtrent, waaronder begrepen de resultaten van de bespreking van 25 oktober 1995. Deze gesprekken vonden plaats op verzoek van het productschap. Enigszins verbaasd heb ik kennis genomen van de opmerking van (verzoekster; N.o.) in haar brief (onder 4.; N.o.), dat hoewel de

hamconservenproblematiek 'zijdelings' aan de orde is geweest, geen sprake was van actief op de hoogte houden van (verzoekster; N.o.)..."

6. Nadere informatie

6.1. In het kader van het onderzoek heeft de Nationale ombudsman enige vragen gesteld aan de Belastingdienst/Directie Douane Rotterdam. In antwoord op de vragen liet de Directie het volgende weten:

"...Naar de mening van de (...) vertegenwoordigers van de Belastingdienst/douane die bij het overleg aanwezig waren, gaf het verslag de conclusies van het aldaar besprokene goed weer. Bij navraag hieromtrent bij bedoelde medewerkers van zowel de Directie als (toenmalig) van het District Enschede is dit nogmaals door hen bevestigd.."

6.2. Ook aan het bestuur van het Productschap werden nadere vragen gesteld. Het bestuur liet in antwoord op de vragen het volgende weten:

"...Naar de mening van het Productschap zijn er uit het overleg een tweetal actiepunten naar voren gekomen. Op de eerste plaats was dat een activiteit van het Productschap, te weten het in handen krijgen van de zgn. Deense regeling en de bestudering van de structuur en juridische grondslag ervan. Dit is ook gebeurd: het Productschap heeft de regeling vertaald en vervolgens aangepast aan de Nederlandse bestuurlijke verhoudingen. Een op de Deense regeling gebaseerd concept legden wij op 13 maart 1997 aan LNV voor. De andere afspraak betrof een actie van LNV. Bij het overleg van 25 oktober 1995 stond niet vast of de Deense regeling verenigbaar was met de Europese regelgeving ter zake. Om dat vast te kunnen stellen, diende deze vraag aan Brussel te worden voorgelegd. Omdat dit een uitsluitende bevoegdheid is van LNV, lag hier voor het Ministerie een actiepunt. Ons is echter geen actie van LNV daartoe bekend. Dat zulks ook naar de mening van LNV noodzakelijk werd geacht, maar desondanks nog niet is gebeurd, werd bevestigd tijdens de laatste bijeenkomst met LNV aangaande dit onderwerp, op 10 juli jl. In dit overleg stelden vertegenwoordigers van LNV dat de door het Productschap voorgestelde regeling nog ter toetsing aan Brussel zou moeten worden voorgelegd..."

7. Nadere reactie van de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

De antwoorden van de Belastingdienst/Directie Douane Rotterdam en van het bestuur van het Productschap werden aan de Minister voorgelegd met het verzoek daarop te reageren.

Daarbij werden de Minister tevens enige vragen gesteld. De Minister reageerde als volgt:

"...Het verslag van het besprokene op 25 oktober 1995 is een eenzijdig, door (...) de Douane opgesteld verslag. Zoals ik U reeds heb bericht (...) was dit verslag, totdat U mij een kopie zond, niet bekend bij mijn ministerie. Naar aanleiding van Uw brief en de reacties van Douane en PVV ben ik nagegaan bij de in dat verslag genoemde aanwezigen vanwege mijn ministerie, te weten (de heer Gu; N.o.) van de Directie Juridische Zaken, (de heer Go. en mevrouw M.; N.o.), beide van de Directie Internationale Zaken en de heren (S. en V.: N.o.) van de AID-Noord+Oost of dit verslag correct was en of in die bespreking is geconcludeerd dat mijn ministerie actie zou ondernemen. Op grond van deze informatie kan ik U mededelen dat in de bespreking van 25 oktober 1995 wel is gesuggereerd dat

mijn ministerie actie richting Brussel zou ondernemen, maar dat dit volgens de heren (Gu. en Go. en mevrouw M.; N.o.) is afgewezen. Zij herinneren zich dat uiteindelijk de bijeenkomst is afgesloten zonder dat is besloten tot actie zijdens mijn ministerie. De heren (S. en V.; N.o.) menen dat de Directie Internationale Zaken zou onderzoeken of er in Brussel een mogelijkheid gecreëerd kan worden op basis waarvan het mogelijk werd dat vleesconservenproducenten in Nederland op gelijke wijze als de Deense producenten kleine blikjes ham kunnen produceren en exporteren onder de hoge restitutiecode. PVV heeft in zijn uitnodiging van 28 september 1995 voor de bijeenkomst van 25 oktober 1995 aan mijn ministerie voorgesteld de export van kleine blikjes ham te doen plaatsvinden onder de regeling prefinanciering met onder controle stelling van de douane (o.c.s.). (...) De vergadering had een ander doel en een ander verloop dan blijkt uit het verslag van de Douane. PVV had in zijn uitnodiging van 28 september 1995 aangegeven dat mijn ministerie wilde meewerken aan een regeling zoals hiervoor uiteengezet. Daarmee begon de bijeenkomst in een opgewekte stemming, die omsloeg toen vanwege mijn ministerie werd verklaard dat dit een te optimistische voorstelling van zaken was en dat mijn ministerie niet op voorhand instemde met de voorgestelde aanpak. De betreffende bijeenkomst werd vanwege mijn ministerie gezien

als een informatief overleg. Het doel hiervan was opheldering te verkrijgen over de vraag of de bestaande regelgeving een dergelijke aanpak toeliet en of de voorgestelde regeling controleerbaar was. De Douane bevestigde dit. Bij monde van (...) verklaarde de Douane bereid te zijn naar de regeling te kijken, maar voorlopig niet meer. Mijn ministerie nam tijdens de vergadering een kritisch standpunt in. De Europese Commissie was in het kader van de *apurement des comptes* van oordeel dat Nederland de regeling prefinanciering met o.c.s. te ruimhartig toepaste. Zij had aangekondigd voor 1993 f16 miljoen financiële correcties toe te passen en voor 1994 een vergelijkbaar bedrag te zullen hanteren. Het werd dezerzijds niet verstandig geacht in dat stadium met een nieuwe, dezerzijds twijfelacht geoordeelde, toepassing van deze regeling te komen. Ook de Douane maakte kritische kanttekeningen. Zo vroeg de heer (...) zich af of de regeling prefinanciering met o.c.s. wel geschikt was voor het doel een hoge restitutiecode voor de producten van klager, te weten kleine blikjes ham, te verwerven. Hij was van mening dat de regeling hier niet voor was bedoeld en dat het ook niet in de geest van de regeling lag. Z.i. ware het beter aan te sluiten bij de regeling verwerkte landbouwproducten, waarbij wordt gewerkt met vooraf ingediende recepturen. Verder kwamen nog kwesties inzake de systematiek van de restitutenomenclatuur aan de orde en of fysieke controles bij uitvoer niet vervangen kunnen worden door een administratieve controle achteraf. In beide kwesties kwam men tot een negatieve conclusie. De vergadering werd in een betrekkelijk negatieve stemming gesloten. De conclusie was dat de meningen zover uiteen lagen dat het niet mogelijk was op basis van de huidige regelgeving tot een werkbare oplossing te komen. Zoals reeds aangegeven is van dit overleg geen officieel en door de aanwezigen vastgesteld verslag gemaakt. Nadien is de materie wel incidenteel in het kader van het begeleidingsteam PVV aan de orde gekomen. Zijdens mijn ministerie zijn geen

toezeggingen aan verzoekster gedaan. U hebt mij de vraag voorgelegd of de mededeling van het PVV met betrekking tot de uitlating op 10 juli 1997 van medewerkers van mijn ministerie juist is. Zo ja, dan vraagt U of ter zake inmiddels actie is ondernomen door mijn medewerkers. Ook vraagt u op welke wijze en aan wie het standpunt van mijn ministerie met betrekking tot het resultaat van de bespreking op 25 oktober 1995 en met betrekking tot de door het PVV voorgestelde regeling bekend is gemaakt. In antwoord hierop deel ik U mede dat in het kader van het begeleidingsteam PVV in een later overleg is afgesproken dat het PVV het voortouw zou nemen met het uitwerken van een regeling die voor alle betrokkenen aanvaardbaar zou zijn. Inmiddels heeft het

PVV een regeling uitgewerkt op basis van de hiervoor genoemde suggestie van de Douane, om aan te sluiten bij de regeling industriële (verwerkte) landbouwproducten, hetgeen inhoudt dat wordt gewerkt op basis van vooraf aangemelde recepturen. Deze regeling wordt thans in nauw overleg tussen PVV, Douane en mijn ministerie nader uitgewerkt. Deze zal in een informele bijeenkomst in Brussel met medewerkers van de Europese Commissie en van de Deense regering worden besproken. U stelt tenslotte de vraag of ik (nog steeds) van mening ben dat in verzoeksters situatie moet worden berust en zo ja, waarom. Zo nee, welke actie dient te worden ondernomen en door wie? In antwoord hierop deel ik U mede dat wordt gewerkt aan een aanpak op basis van de regeling industriële landbouwproducten. Gelet hierop is een actie dezerzijds richting Brussel waaromtrent zoals gezegd naar mijn mening geen toezeggingen zijn gedaan - over een prefinancieringsregeling met o.c.s. thans niet meer opportuun. Overigens dient de Europese Commissie uiteindelijk wel met de regeling, zoals die nu wordt uitgewerkt, in te stemmen. Er is niet of nauwelijks nationale beleidsruimte op dit onderwerp..."

8. Nadere reactie van verzoekster

8.1. Naar aanleiding van de nadere reactie van het bestuur van het Productschap liet verzoekster het volgende weten:

"...In de brief van het Produktschap handhaaft het Produktschap haar stelling dat zij steeds expliciet is ingegaan op de stand van zaken waaronder begrepen de resultaten van de bespreking van 25 oktober 1995. Onze klacht betrof allereerst dat het Produktschap voor vee en vlees geen uitvoering heeft gegeven aan de op 25 oktober 1995 gemaakt afspraken. Zoals ook uit het verslag van bevindingen blijkt zijn sinds 25 oktober 1995 geen concrete stappen genomen, behoudens het afwijzen van het verzoek van ondercontrolestelling en naar aanleiding van het bezwaarschrift de mededeling dat alsnog gewerkt zou worden aan een regeling om de ondercontrolestelling mogelijk te maken. (...) Tot op heden, nu drie jaar na dato van het gedane verzoek om ondercontrolestelling, moet ik concluderen dat een oplossing voor ons bedrijf nog steeds niet in zicht is. Als ik het goed begrijp moet de regeling nog eerst op nationaal niveau nader worden uitgewerkt en vervolgens voorgelegd aan Brussel. Ik vraag mij dan ook af wat het Produktschap bedoelt in haar brief van 28 januari 1998 met haar naar haar zeggen voortdurend op de hoogte houden over de stand van zaken. Zoals uit dit onderzoek ook blijkt, was er tot 28 februari

1997 geen actie van het Produktschap Vee, Vlees en Eieren te melden, omdat totdan toe gelet op de thans verstrekte informatie in het geheel geen concrete stappen waren gezet..."

8.2. Naar aanleiding van de nadere reactie van de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij liet verzoekster het volgende weten:

"...Ook de brief van het Ministerie van Landbouw maakt duidelijk dat sinds de bespreking van 25 oktober 1995 tot 28 februari 1997 geen concrete stappen zijn gezet om te komen tot een oplossing. Ook hier wordt aangegeven dat drie jaar na het verzoek om ondercontrolestelling thans gewerkt wordt aan het uitwerken van een regeling. Hoeveel tijd nog gemoeid zal zijn met het uitwerken van deze regeling wordt niet aangegeven. Verder wordt gesteld dat deze regeling ook nog eens in een bijeenkomst in Brussel verder zal moeten besproken. Ook hier wordt niet aangegeven aan welke termijn gedacht wordt voor het afronden van deze procedure..."

8.3. Naar aanleiding van het toegezonden verslag van bevindingen merkte verzoekster het volgende op:

"...Ik (zou) graag ook een passage uit de brief van de Directie douane aan u (...) opgenomen zien in het verslag van bevindingen. Het betreft de volgende passage: "De vraag of een andere wijze van fysieke controle onder de restitutieregels mogelijk was, was aan het Ministerie van LNV ter beantwoording. Dit is ook eerder aan het Ministerie van LNV kenbaar gemaakt, o.a. in de brief van de Directie Douane van 1701-1994 aan het Ministerie van LNV". Hieruit blijkt dat de problematiek over een andere wijze van fysieke controle in verband met de restitutieregels al geruime tijd geleden aan het Ministerie van LNV kenbaar was gemaakt..."

Beoordeling

1. Algemeen 1.1. Verzoekster produceert (onder meer) vleeswaren in blik welke bestemd zijn voor de uitvoer naar landen buiten de Europese Gemeenschap. Verzoekster stelt dat haar producten uitsluitend ham of daarmee voor de indeling in het douanetarief gelijk te stellen delen van het varken bevatten en dat indeling in het douanetarief (de Gecombineerde Nomenclatuur) dan ook op basis van dat gegeven moet plaatsvinden. Het belang van verzoekster bij deze indeling is gelegen in de omstandigheid dat voor producten die uitsluitend ham of daarmee gelijk te stellen delen van het varken (hierna gezamenlijk aan te

duiden als: ham) bevatten aanmerkelijk hogere landbouwrestituties gelden dan voor producten die niet uitsluitend ham bevatten. De indeling in het douanetarief vindt plaats door de douane. De toekenning van de landbouwrestitutie is de verantwoordelijkheid van het Produktschap voor Vee en Vlees.

1.2. De douane deelt verzoeksters producten in het douanetarief niet in onder de code die behoort bij de producten die uitsluitend ham bevatten, maar in een zogenaamde restcode,

waaraan een lagere landbouwrestitutie is verbonden. Deze indeling is volgens de douane het gevolg van het feit dat bij monsteranalyses van verzoeksters producten op het moment dat deze ten uitvoer worden aangegeven tot nu toe niet kon worden vastgesteld dat het product uitsluitend ham bevatte. Volgens de douane is het voor de indeling in de door verzoekster gewenste categorie van het douanetarief (nog) noodzakelijk dat dit op de dag van uitvoer kan worden vastgesteld.

1.3. Indeling van verzoeksters producten in de restcode vindt reeds gedurende een reeks van jaren plaats. Verzoekster meent echter te kunnen aantonen dat in haar producten uitsluitend ham is verwerkt. Dientengevolge meent zij recht te hebben op een hogere landbouwrestitutie. Op 3 januari 1995 heeft verzoekster bij het Productschap voor Vee en Vlees (hierna: het Productschap) een aanvraag ingediend om toestemming tot het onder controle stellen van basisproducten (hierna: ondercontrolestelling), als bedoeld in artikel 87, eerste lid, van de In- en uitvoerbeschikking landbouwgoederen 1981 (zie

ACHTERGROND, onder 1.). Verzoekster beoogde met de ondercontrolestelling afdoende aan te kunnen tonen dat haar producten uitsluitend ham bevatten.

1.4. Op 25 oktober 1995 vond op uitnodiging van het Productschap een overleg plaats tussen vertegenwoordigers van het Productschap, het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, de Algemene Inspectiedienst en de Belastingdienst/Douane. Tijdens dit overleg is gesproken over de vraag of ondercontrolestelling ertoe zou kunnen leiden dat aan (onder meer) verzoekster bij de export van de vleesconserven waarvan zij stelt dat deze uitsluitend ham bevatten, de hoge exportrestitutie voor hamproducten kan worden toegekend. Tijdens het overleg is ook de Deense regeling aan de orde geweest. Ingevolge deze regeling kan in een situatie als die van verzoekster wel de hoge landbouwrestitutie voor ham worden toegekend. Van het overleg is door een van de vertegenwoordigers van de Belastingdienst/Directie Douane Rotterdam, een verslag opgemaakt (zie **BEVINDINGEN**, onder 1.2.). Dit verslag is niet buiten de douane verspreid.

2. Met betrekking tot het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

2.1. Verzoekster klaagt er in de eerste plaats over dat medewerkers van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (hierna: LNV) geen uitvoering hebben gegeven aan de afspraken die volgens het door de Directie Douane daarvan gemaakte verslag zouden zijn gemaakt tijdens het overleg op 25 oktober 1995. Deze afspraken zouden inhouden dat het Ministerie van LNV zich nader zou oriënteren op de in het overleg aan de orde gekomen mogelijkheden om voor het product van verzoekster de hoge landbouwrestitutie voor ham te verlenen. Het Ministerie zou trachten een aantal van de opgeworpen vragen te beantwoorden en zou bezien wat "Brussel" mogelijk achtte.

2.2. De Minister stelt zich op het standpunt dat het overleg van 25 oktober 1995 een intern overleg was waarbij verzoekster niet aanwezig was en dat namens hem op dat overleg dan ook geen toezeggingen aan verzoekster zijn gedaan. Verzoekster kon, aldus de Minister, derhalve geen rechten ontleenen aan het verslag van de bespreking. De Minister merkt op dat het verslag van de Directie Douane hem niet bekend was totdat hij van de Nationale ombudsman een afschrift ontving. De Minister stelt voorts dat het verslag het

verloop van het overleg van 25 oktober 1995 niet goed weergeeft en dat de conclusie van het overleg was dat de meningen over de aan de orde gestelde problematiek zover uiteen lagen dat het niet mogelijk was op basis van de geldende regelgeving tot een werkbare oplossing te komen voor verzoeksters probleem. De Minister wijst er op dat tijdens het overleg verschillende argumenten naar voren zijn gekomen voor deze conclusie en dat zijn vertegenwoordigers aan het overleg, behoudens de deelnemers van de Algemene Inspectie Dienst, op grond van die argumenten tot de conclusie kwamen dat het ondernemen van verdere actie niet aan de orde was.

2.3. Het staat vast dat verzoekster al gedurende geruime tijd een probleem ondervond met de indeling van haar product in het douanetarief. Op 3 januari 1995 had verzoekster bij het Productschap een verzoek tot ondercontrolestelling ingediend, in de hoop dat zij langs deze weg zou kunnen aantonen dat haar product voldeed aan de eisen voor het toekennen van de landbouwrestitutie voor ham. Het Productschap moest op het moment van het overleg nog een beslissing nemen op het toen al bijna tien maanden oude verzoek om ondercontrolestelling. Uit het verslag van de Directie Douane van het overleg van 25 oktober 1995 blijkt dat verzoeksters situatie (mede) de aanleiding vormde tot het houden van het overleg, en dat het gespreksonderwerp van dit overleg de vraag was of langs de weg van de ondercontrolestelling voor verzoeksters situatie een oplossing

kon worden gevonden. De Minister van LNV stelt niet dat het verslag op dit punt niet juist is.

2.4. De deelnemers van de Directie Douane hebben in hun verslag neergelegd dat naar hun mening was afgesproken dat de medewerkers van het Ministerie van LNV zouden peilen wat "Brussel" mogelijk achtte. Op vragen van de Nationale ombudsman bevestigden de Directie Douane en de vertegenwoordigers van de Belastingdienst/Douane district Enschede de juistheid van de weergave in het verslag van hetgeen volgens hen was afgesproken. Ook de aanwezigen van het Productschap waren van mening dat was afgesproken dat de medewerkers van LNV actie zouden ondernemen. Deze actie zou er op gericht moeten zijn om vast te stellen of de Deense regeling verenigbaar zou zijn met de Europese regelgeving. Blijkens de nadere reactie van de Minister van LNV op de klacht (zie **BEVINDINGEN**, onder 7.) verkeerden de vertegenwoordigers van de Algemene Inspectie Dienst eveneens in de veronderstelling dat door het Ministerie van LNV, in het bijzonder de Directie Internationale Zaken, actie zou worden ondernomen om na te gaan of in Nederland een regeling zou kunnen worden toegepast met hetzelfde resultaat voor verzoekster als in Denemarken mogelijk was. De drie aanwezige vertegenwoordigers bij het overleg van de Directies Juridische Zaken en Internationale Zaken van het Ministerie van LNV zouden echter, volgens de nadere reactie van de Minister van LNV, nadere actie hebben afgewezen. Van de tien bij het overleg aanwezige personen zijn er aldus zeven van mening dat was afgesproken dat door het Ministerie van LNV naar aanleiding van het overleg nadere actie zou worden ondernomen. Slechts de drie vertegenwoordigers van de Directies Juridische Zaken en Internationale Zaken hebben op dit punt een andere mening. Gelet op deze verhouding moet de Nationale ombudsman het ervoor houden dat de

weergave in het verslag van de Directie Douane van hetgeen op 25 oktober 1995 is afgesproken juist is, althans dat is afgesproken dat door het Ministerie van LNV enige actie zou worden ondernomen om na te gaan of met instemming van de bevoegde organen in Brussel voor het probleem van de indeling van verzoeksters product in het douanetarief een oplossing kon worden gevonden met behulp van de ondercontrolestelling dan wel met behulp van een regeling volgens het Deense model. Voorzover op dit punt sprake zou zijn geweest van miscommunicatie in de bewuste vergadering, moet deze worden verweten aan de genoemde drie medewerkers, die dan kennelijk alle andere deelnemers hun mening of bedoeling niet voldoende duidelijk hebben weten te maken. Van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij had dan ook mogen worden verwacht dat de op 25 oktober 1995 gemaakte afspraak zou zijn nagekomen, dan wel, indien achteraf zou zijn besloten om op deze afspraak terug te komen, dat de deelnemers aan

het overleg hiervan op de hoogte zouden zijn gesteld. Door dit na te laten, kon verdere vertraging ontstaan in het scheppen van duidelijkheid over het antwoord op de vraag of voor verzoeksters al lang lopende probleem een oplossing kon worden gevonden. Het gegeven dat verzoekster bij het overleg niet aanwezig was en dat haar geen toezeggingen zijn gedaan, doet aan het voorgaande niet af. De onderzochte gedraging op dit punt is niet behoorlijk.

3. Met betrekking tot het Productschap voor Vee en Vlees

3.1. Verzoekster klaagt er voorts over dat het Productschap voor Vee en Vlees eveneens geen uitvoering heeft gegeven aan de, blijkens het verslag van de Directie Douane, tijdens het overleg van 25 oktober 1995 gemaakte afspraken. Volgens dit verslag zou het Productschap de communicatie met verzoekster verzorgen. Verzoekster stelt dat het Productschap haar niet actief op de hoogte heeft gehouden, maar de problematiek slechts zijdelings aan de orde heeft gesteld in gesprekken over andere onderwerpen, die op haar initiatief plaatsvonden.

3.2. Het bestuur van het Productschap stelt dat het Productschap op de door hem genoemde data (zie **BEVINDINGEN**, onder 3.) in gesprekken met verzoekster expliciet is ingegaan op de stand van zaken omtrent de ondercontrolestelling. Het bestuur stelt tevens dat deze gesprekken plaatsvonden op verzoek van het Productschap.

3.3. Verzoekster en het Productschap verschillen niet van mening over het gegeven dat na 25 oktober 1995 op diverse data gesprekken hebben plaatsgevonden tussen (medewerkers van) verzoekster en het Productschap. Ook bestaat geen verschil van mening over het feit dat in deze gesprekken de stand van zaken met betrekking tot de ondercontrolestelling aan de orde is geweest. Daarmee kan niet worden gezegd dat het Productschap niet heeft voldaan aan de afspraak die volgens hem tijdens het overleg van 25 oktober 1995 is gemaakt en die inhield dat het Productschap de communicatie met verzoekster zou verzorgen. Daarbij is niet van belang op wiens initiatief elk van die gesprekken tot stand kwam, noch de vraag of de stand van zaken met betrekking tot de ondercontrolestelling het hoofdonderwerp van gesprek vormde. De onderzochte gedraging is op dit punt

behoorlijk. **CONCLUSIE** De klacht over de onderzochte gedraging van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, is gegrond. De klacht over de onderzochte gedraging van het Productschap voor Vee en Vlees, die wordt aangemerkt als een gedraging van het bestuur van het Productschap voor Vee en Vlees, is niet gegrond.

Bijlage

ACHTERGROND

1. In- en uitvoerbeschikking landbouwgoederen 1981

Beschikking van de Minister van Landbouw en Visserij van 9 maart 1981 (Strct. 50) Artikel 87, eerste lid:

"Het onder controle stellen van goederen met het oog op latere uitvoer na verwerking van goederen is slechts toegestaan aan in de Gemeenschap gevestigde (...) rechtspersonen, welke daartoe op hun verzoek van het productschap voorafgaand toestemming hebben verkregen."

2. Rapport 97/551 van de Nationale ombudsman (inzake verzoekster)

"...Verzoekster produceert (onder meer) vleeswaren in blik welke bestemd zijn voor de uitvoer naar landen buiten de Europese Gemeenschap. Verzoekster stelt dat haar producten uitsluitend ham of daarmee voor de indeling in het douanetarief gelijk te stellen delen van het varken bevatten en dat indeling in het douanetarief (de Gecombineerde Nomenclatuur) dan ook op basis van dat gegeven moet plaatsvinden. Het belang van verzoekster bij deze indeling is gelegen in het gegeven dat voor producten die uitsluitend ham of daarmee gelijk te stellen delen van het varken (hierna gezamenlijk aan te duiden als: ham) bevatten aanmerkelijk hogere landbouwrestituties gelden dan voor producten die niet uitsluitend ham bevatten. (...) De indeling in het douanetarief vindt plaats door de douane. De toekenning van de landbouwrestitutie is de verantwoordelijkheid van het Productschap voor Vee en Vlees. (...) De douane deelt verzoeksters producten in het douanetarief niet in onder de code die behoort bij de producten die uitsluitend ham bevatten, maar in een zogenaamde restcode, waaraan een lagere landbouwrestitutie is verbonden. Deze indeling is volgens de douane het gevolg van het feit dat bij monsteranalyses van verzoeksters producten op het moment dat deze ten uitvoer worden aangegeven tot nu toe niet kon worden vastgesteld dat het product uitsluitend ham bevatte. Volgens de douane is het op dit moment voor de indeling in de door verzoekster gewenste categorie van het douanetarief nog noodzakelijk dat dit op de dag van uitvoer kan worden vastgesteld.

(...) De douane beroept zich voor zijn standpunt in de eerste plaats op artikel 3, vierde lid van de Verordening van de EEG nr. 3665/87, waarin is bepaald dat voor de vaststelling van de aard en de kenmerken van het ten uitvoer aangegeven product de dag van uitvoer bepalend is. Het eerste lid van artikel 3 bepaalt dat de dag van uitvoer de dag is waarop de

douaneautoriteit de aangifte ten uitvoer aanvaardt waarin is vermeld dat een restitutie zal worden gevraagd. In de tweede plaats wijst de douane op de Aanvullende aantekening (GN) 2 op hoofdstuk 16 van de Gecombineerde Nomenclatuur (hierna: de Aanvullende aantekening). Deze Aanvullende aantekening bepaalt, kort samengevat, dat een vleesproduct uitsluitend in het douanetarief mag worden ingedeeld als hamproduct wanneer het stukken vlees bevat waarvan het op grond van de afmetingen en de aard van het samenhangende spierweefsel duidelijk is dat het afkomstig is van met name genoemde delen van het varken. (...) De Tariefcommissie heeft ten aanzien van verzoekster op 23 augustus 1994 uitgesproken dat het standpunt van de douane met betrekking tot de samenstelling van het product van verzoekster correct is en dat de Aanvullende aantekening geen ruimte laat voor vaststelling van de samenstelling van het product op andere wijze. De Tariefcommissie overwoog met name dat "niet voldoende is dat door eliminatie van andere mogelijkheden (...) in algemene zin kan worden geconcludeerd dat de aanwezige stukken van de ham of de schouder moeten zijn". Van elk onderdeel van het product moet, aldus de Tariefcommissie, exact kunnen worden vastgesteld van welk onderdeel van het varken het afkomstig is. De Afdeling tarief- & statistiek nomenclatuur, sector "landbouw" van het Comité Communautaire Douane Wetboek (CDW) heeft op 16 en 17 maart 1995 in haar vergadering te kennen gegeven het eens te zijn met de uitspraak van de Tariefcommissie en van mening te zijn dat toekenning van de restitutie met name op grond van de receptuur van een product niet wettig is. (...) Indeling van verzoeksters producten in de restcode vindt reeds gedurende een reeks van jaren plaats. Verzoekster meent echter te kunnen aantonen dat in haar producten uitsluitend ham is verwerkt. Dientengevolge meent zij recht te hebben op een hogere landbouwrestitutie. Het is verzoekster niet duidelijk hoe zij dient aan te tonen dat in haar product uitsluitend ham is verwerkt teneinde voor de bijbehorende hogere landbouwrestitutie in aanmerking te komen. Zij is bereid het bewijs op elke mogelijke manier te leveren. Bovendien stelt verzoekster dat op het gebied van de landbouwrestituties voor producten als het hare mogelijk sprake is van concurrentievervalsing, doordat andere lidstaten van de EG een andere toepassing geven aan de vigerende bepalingen en kennelijk voor deze producten niet consequent de indeling in de restcategorie toepassen.

(...) In haar reactie op de klacht wijst de Directie er op dat de douane bij de indeling in het douanetarief van de door verzoekster ten uitvoer aangegeven goederen niet de vrijheid heeft af te wijken van de volgens de geldende regels formeel juiste indeling. De Directie merkte op dat het overleg op 25 oktober 1995 bedoeld was geweest om de mogelijkheden van de ondercontrolestelling te onderzoeken ten behoeve van de vaststelling van de hoogte van de landbouwrestitutie en dat dit onderzoek deel uitmaakte van de pogingen van de douane om tot een voor alle partijen aanvaardbare vaststelling te komen van de samenstelling van verzoeksters producten. Voorts merkte de Directie op dat de verlening van de landbouwrestitutie niet de bevoegdheid is van de douane maar van het Productschap voor Vee en Vlees, en dat de beantwoording van de vraag of een

combinatie van receptuur, monsteranalyse en ondercontrolestelling als grondslag kan dienen voor de toekenning van de landbouwrestitutie een aangelegenheid is voor de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij..."